

Sygn. akt I ACa 684/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Mieczysław Brzdąk (spr.)
Sędziowie :	SA Joanna Kurpierz SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. przeciwko M. N.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 18 kwietnia 2017 r., sygn. akt I C 727/16

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 239 748,74 (dwieście trzydzieści dziewięć tysięcy siedemset czterdzieści osiem i 74/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 18 lipca 2016 roku z zastrzeżeniem że pozwany ma prawo powoływania się na ograniczenie jego odpowiedzialności do nieruchomości położonej w miejscowości W. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w P. V Wdział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...),

b) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 22 805 (dwadzieścia dwa tysiące osiemset pięć) złotych z tytułu kosztów procesu,

c) przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Katowicach) na rzecz adwokat A. K. 8 856 (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć) złotych, w tym 1 656 złotych podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda 8 100 (osiem tysięcy sto) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;

3) przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Katowicach) na rzecz adwokat A. K. 6 642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) złote, w tym 1 242 złote podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Mieczysław Brzdań	SSA Joanna Kurpierz
-------------------------------------	-----------------------	---------------------

Sygn. akt I ACa 684/17

UZASADNIENIE

Powodowy Fundusz wniósł o zasądzenie od pozwanego 239.748,74 zł z odsetkami w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami postępowania podając, że w dniu 15 września 2008 roku pomiędzy (...) Bank S.A. a pozwanym została zawarta umowa kredytu hipotecznego indeksowanego do (...).

W dniu 4 grudnia 2013 roku bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który został zaopatrzony w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy w P. w dniu 16 grudnia 2013 roku, a na podstawie tego tytułu została wszczęta egzekucja. Powód nabył wierzytelność na podstawie umowy z 19 grudnia 2014 roku, w tym prawo do naliczania odsetek obowiązujących w (...) Bank S.A. w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. Przyznał, że zawarł z (...) Bankiem S.A. w dniu 15 września 2008 roku umowę kredytu hipotecznego. Zarzucił jednak, że pożyczył kwotę 152.255,12 zł, którą częściowo spłacił, a powód żąda kwoty 239.748,74 zł i nie przedstawił sposobu jej wyliczenia. Ponadto zarzucił, że powód nie wykazał swojej legitymacji do dochodzenia tej kwoty, a w szczególności z dołączonych dokumentów nie wynika, że nabył wierzytelność z umowy nr (...). Dodatkowo pozwany podniósł zarzut przedawnienia i zarzucił, że powodowi nie przysługują uprawnienia do powoływania się na przerwę biegu przedawnienia wynikającą z wystawienia bankowego tytułu wykonawczego i nadania mu klauzuli wykonalności.

Powód w piśmie procesowym z 13 grudnia 2016 roku zmienił żądanie i wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 239.748,74 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu z tytułu hipoteki umownej kaucyjnej do kwoty 258.833,70 zł z zastrzeżeniem pozwanemu prawa powoływania się w postępowaniu egzekucyjnym na ograniczenie odpowiedzialności do nieruchomości położonej w miejscowości W. przy ul. (...) podając, że jest wierzycielem hipotecznym w związku z czym może dochodzić zaspokojenia należności z nieruchomości bez względu na to czyją jest własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 17 712 zł z tytułu kosztów postępowania, w tym 3 312 zł z tytułu podatku od towarów i usług.

Swoje rozstrzygnięcie następująco uzasadnił.

Bezsporne w sprawie jest, że pozwany M. N. zawarł w dniu 15 września 2008 roku z (...) Bank S.A. w K. umowę kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do (...). Na mocy tej umowy bank udzielił pozwanemu kredytu w kwocie 152.255,12 zł indeksowanego kursem (...), który miał być

splacony w 360 miesięcznych równych ratach kapitałowo-odsetkowych. Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej obliczonej jako suma stawki (...) i stałej marży banku wynoszącej 2,05%. Zabezpieczeniem kredytu była hipoteka kaucyjna w złotych polskich do kwoty stanowiącej 170% kwoty kredytu ustanowiona na nieruchomości obejmującej lokal mieszkalny położony w W. przy ul. (...), objętej księgą wieczystą (...).

Bezsporne jest, że pozwany z uwagi na trudną sytuację materialną i rodzinną zaprzestał spłaty rat kredytu i bank wystawił w dniu 4 grudnia 2013 roku bankowy tytuł egzekucyjny opiewający na kwotę 257.522,21 zł z tytułu należności głównej oraz wskazane w nim odsetki i wystąpił o nadanie mu klauzuli wykonalności. Klauzula taka została nadana postanowieniem referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w P. z dnia 16 grudnia 2013 roku w sprawie I Co 2976/13. Na tej podstawie została wobec pozwanego wszczęta egzekucja przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. T. G..

W dniu 19 grudnia 2014 roku (...) Bank S.A. w W. zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności nr (...), na mocy której przeniósł na powoda portfel wierzytelności z tytułu umów kredytu obejmujący 41.429 wierzytelności w tym 310 wierzytelności hipotecznych. Wykaz wierzytelności objętych umową zawierał załącznik nr 1 do umowy, który pod pozycją 180 wskazuje wierzytelność w stosunku do M. N. z tytułu umowy nr (...) z dnia 15 września 2008 roku, numer księgi wieczystej (...) oraz wysokość wierzytelności na 289.978,38 zł, w tym należność główną na 249.749,74 zł.

Pismem z dnia 23 stycznia 2015 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty określając kwotę zadłużenia na 295.069,15 zł, w tym należność główną na 249.069,15 zł.

„Powód” (powinno być: pozwany) M. N. posiada własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego położonego w W. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w P. prowadzi księgę wieczystą (...). W księdze tej wpisana jest na rzecz powoda hipoteka umowna kaucyjna na kwotę 258.833,70 zł z tytułu umowy kredytu nr (...). Pierwotnie hipoteka ta była ustanowiona na rzecz (...) Bank S.A. D. Oddział w Ł..

Wskazał Sąd Okręgowy, że wobec odmowy wykazania przez powoda wysokości wierzytelności i przedstawienia sposobu jej wyliczenia brak jest możliwości jej ustalenia.

Oceniając zasadność zgłoszonych przez pozwanego zarzutów w tym zarzutu przedawnienia wskazał Sąd I instancji, że nie może budzić wątpliwości, iż roszczenie dochodzone przez powoda jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, więc termin przedawnienia wynosi trzy lata. W sytuacji gdy umowa kredytu została skutecznie rozwiązana

z dniem 11 lipca 2013 roku, to od tego dnia roszczenie było „w pełni” wymagalne i rozpoczął się bieg terminu przedawnienia, a skoro powód złożył pozew w dniu 13 lipca 2016 roku, to roszczenie co do zasady jest przedawnione i pozwany może uchylić się od jego spełnienia. Trafnie jednak – w ocenie Sądu I instancji – powód powołał się na treść art. 77 ustawy

o księgach wieczystych i hipotece, zgodnie z którym przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Dlatego też – według Sądu Okręgowego – jeżeli powód uzyskał wpis do księgi wieczystej własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego należącego do powoda, to co do zasady uzyskał prawo do korzystania

z pierwszeństwa zaspokojenia w zakresie hipoteki i mógł, pomimo przedawnienia roszczenia, żądać zaspokojenia wierzytelności w zakresie zabezpieczonym hipoteką. Nie zwalnia to jednak powoda z podstawowego obowiązku procesowego tj. udowodnienia roszczenia co do wysokości, a temu obowiązkowi powód nie sprostał bowiem „chociaż sąd na rozprawie w dniu

16 lutego 2017 roku zobowiązał go do złożenia w terminie 14 dni szczegółowego wyliczenia dochodzonej pozwem kwoty, pod rygorem skutków

z art. 6 kc powód z tego prawa nie skorzystał i ponosi negatywne konsekwencje tej decyzji”.

Wskazał Sąd Okręgowy, że powód dochodzi w niniejszym postępowaniu kwoty znacznie przewyższającej pierwotnie pobraną przez pozwanego

i spłacaną przez niego przez okres prawie 5 lat oraz innej niż wynika z (...) oraz załącznika do umowy przelewu wierzytelności oraz wezwania wysłanemu pozwanemu, co świadczy o dokonywanych przez stronę powodową korektach w stosunku do wierzytelności dochodzonych przez bank bez jakiegokolwiek wyjaśnienia.

Zdaniem Sądu I instancji powód nie wykazał wysokości dochodzonego roszczenia, a w szczególności sposobu jego wyliczenia, wobec czego pomimo uznania skuteczności umowy cesji wierzytelności nie może skutecznie domagać się od pozwanego zapłaty dochodzonej pozwem kwoty dlatego też „roszczenie powoda zostało oddalone”.

Jako podstawę orzeczenia o kosztach postępowania (procesu) powołał Sąd art. 98 kpc.

Wyrok ten zaskarżył powód w całości zarzucając:

1) naruszenie art. 244§1 kpc poprzez brak jego zastosowania i uznanie, że bankowy tytuł egzekucyjny z 4 grudnia 2013 roku, opatrzony klauzulą wykonalności „w drodze postanowienia” wydanego w dniu 16 grudnia 2013 roku przez referendarza sądowego Sądu Rejonowego w P. w sprawie

I Co 2976/13, nie stanowi dokumentu urzędowego w sytuacji gdy z chwilą nadania klauzuli wykonalności przedmiotowy (...) stał się tytułem wykonawczym, a więc dokumentem urzędowym stanowiącym dowód tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone;

2) art. 233§1 kpc poprzez brak wszechstronnego zbadania materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i uznanie, że strona powodowa nie wykazała wysokości kwoty dochodzonej pozwem, w sytuacji gdy w (...)

z 4 grudnia 2013r ujęto kwotę 257 552,21 PLN tytułem niespłaconego kapitału wynikającego z umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia

15 września 2008 roku, a powód dochodzi części tej kwoty, tj. sumy w wysokości 239 748, 74 PLN.

W oparciu o wymienione zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez jego uchylenie w całości i uwzględnienie w całości powództwa z uwzględnieniem modyfikacji dokonanej w piśmie z 12 grudnia 2016 roku, ewentualnie wniósł powód o uchylenie zaskarżonego wyroku

i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wniósł także o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje oraz dopuszczenie dowodu z dokumentu „wskazanego w uzasadnieniu niniejszego pisma”.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie apelacji

i zasądzenie kosztów procesu za II instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Aprobować należy stanowisko Sądu I instancji, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności były bezsporne pomiędzy stronami.

W oparciu o nie Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne. W szczególności trafnie ustalił Sąd I instancji okoliczności związane z udzieleniem pozwanemu kredytu i jego wysokości jak również trafnie przyjął, że powodowy Fundusz

w dniu 19 grudnia 2014 roku skutecznie zawarł umowę przelewu wierzytelności nr (...) z (...) Bank S.A. w W., w tym także to, że wykaz wierzytelności objętych wymienioną umową zawierał załącznik nr 1, który pod pozycją 180 określa wierzytelność w stosunku do M. N. z tytułu umowy nr (...) z dnia 15 września 2008 roku, numer księgi wieczystej (...) oraz wysokość wierzytelności na 289.978,38 zł, w tym należność główną na 249.749,74 zł.

Niekwestionowanym także jest, że pismem z dnia 23 stycznia 2015 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty określając kwotę zadłużenia na 295.069,15 zł, w tym należność główną na 249.069,15 zł. Nie budzi także wątpliwości, że powód domaga się zasądzenia kwoty znacznie przewyższającej pierwotnie pobraną przez pozwanego

Niewątpliwie trafnie zauważył też Sąd Okręgowy, że pozwany zarzucił, że pożyczył kwotę 152.255,12 zł, którą – według swoich twierdzeń – częściowo spłacił, a powód żąda kwoty 239.748,74 zł i nie przedstawił sposobu jej wyliczenia.

Słusznie też, w ślad za wyrokiem Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2009 r. wydanym w sprawie IV CSK 71/09, wywodzi Sąd I instancji, że podstawowym obowiązkiem strony w procesie sądowym wynikającym z art.6 kc i art. 232 kpc jest udowodnienie okoliczności faktycznych, z których wywodzi swoje roszczenie. Roszczenie to powinno być wykazane co do zasady

i wysokości, a przedstawienie przez stronę dowodu w celu wykazania określonych twierdzeń o faktach sprawy, z których wywodzi ona korzystne dla siebie skutki, nie jest jej prawem czy obowiązkiem procesowym, lecz ciężarem procesowym, wynikającym i zagwarantowanym przepisami prawa, przede wszystkim w jej własnym interesie, a o tym, co strona powinna udowodnić w konkretnym procesie decydują przede wszystkim: przedmiot sporu, prawo materialne regulujące określone stosunki prawne i prawo procesowe normujące zasady postępowania dowodowego.

Wadliwie jednak Sąd Okręgowy przyjął, że powód nie udowodnił wysokości swojego roszczenia.

Jak wyżej wskazano Sąd ten ustalił prawidłowo, że powód w drodze umowy przelewu wierzytelności nabył od (...) Bank S.A. wierzytelność w kwocie 289.978,38 zł, w tym należność główną w wysokości 249.749,74 zł. Wymieniony bank – jak słusznie zauważa Sąd I instancji – był uprawniony, na podstawie przepisów ustawy Prawo bankowe, do ustalenia wysokości zobowiązań kredytowych pozwanego i związanych z tym należności ubocznych i wierzytelność z tego tytułu przeniósł na powoda.

W sytuacji gdy pozwany twierdził, że dokonał spłaty części należności kredytowych powinien tę okoliczność udowodnić (art. 6 kc), a temu obowiązkowi nie sprostał, bowiem poza gołosłownymi twierdzeniami, że spłacał zobowiązanie z umowy kredytu, nie zgłosił jakichkolwiek wniosków dowodowych dla wykazania w jakim okresie i w jakiej wysokości spłacił należności z tej umowy. Zauważyć przy tym należy, że nie znajduje oparcia w zebranych w sprawie materiale ustalenie Sądu I instancji, że pozwany przez 5 lat spłacał należności z umowy kredytu zawartej z G. (...) Bank.

W nawiązaniu do stanowiska Sądu I instancji, że powód nie udowodnił wysokości swojego roszczenia bowiem nie złożył stosownego wyliczenia, zauważyć należy, że wyliczenie takie, jako dokument prywatny stanowiłoby jedynie dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. (art. 245 kpc), a nie dowodu na wysokość roszczenia powoda.

Wysokość tę jak wyżej wskazano powód udowodnił, a pozwany nie wykazał by – wskutek dokonania przezeń spłat – kwota zadłużenia była niższa niż dochodzona przez powoda. W takim stanie rzeczy zbędnym staje się dokonywanie szczegółowych rozważań co do charakteru dokumentu w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności.

W sytuacji gdy niewątpliwym było, że roszczenie powoda zostało zabezpieczone hipoteką ustanowioną na nieruchomości pozwanego, trafnie przyjął Sąd I instancji, że z uwagi na unormowanie zawarte w art. 77 ustawy z dnia 6 lipca 1982r o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2017 r. poz. 1007 j.t.) powód może uzyskać zaspokojenie z obciążonej nieruchomości.

Z powołanych przyczyn, na podstawie art. 386§1 kpc zaskarżony wyrok należało zmienić i zasądzić od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną kwotę z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanego do nieruchomości położonej w miejscowości W. przy ul. (...) mającej urządzoną księgę wieczystą KW nr (...).

W sytuacji gdy pozwany przegrał proces w znaczącej części obowiązany jest zwrócić powodowi związane z tym koszty za pierwszą instancję (art. 100 zd. 1 kpc) oraz za postępowanie odwoławcze (art. 98§1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc).

O kosztach zastępstwa prawnego udzielonego powodowi z urzędu orzeczono stosownie do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2016, poz. 1714).

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska SSA Mieczysław Brzdąk SSA Joanna Kurpierz